

Heeft Cupido een maat(je)? Over de integratie van allochtonen op de huwelijksmarkt

Bart Bakker¹⁾ en Paulien Giesbertz²⁾

In het onderzoek naar de integratie van allochtonen bestaat behoefte aan een meetlat. In dit artikel wordt een dergelijke meetlat ontwikkeld voor de sociale integratie. Daarbij worden verschillende allochtone groepen, onderscheiden naar herkomstland en generatie, beoordeeld naar de mate waarin zij gehuwd zijn met autochtonen. Van de grote vier groepen zijn Turken en Marokkanen het minst vaak gehuwd met een autochtoon. Er is echter wel een verschil in de mate waarin zij sociaal integreren. De tweede generatie Marokkanen kent al veel meer gemengde huwelijken dan de tweede generatie Turken. Surinamers en Antillianen trouwen relatief vaak met een autochtoon. De mate van sociale integratie van allochtone bevolkingsgroepen blijkt ook nauw samen te hangen met interetnische vriendschapspatronen, echtscheidingspercentages, kindertal in het huishouden, museumbezoek, politieke interesse, religiositeit, opleidingsniveau en arbeidsparticipatie.

1. Inleiding

De maatschappelijke integratie van allochtonen wordt breed bediscussieerd in de politiek en de media. Deze discussies worden doorgaans in nogal absolute termen gevoerd. Hoewel de parlementaire onderzoekscommissie Tijdelijke Commissie Onderzoek Integratiebeleid (TCOI, 2004) een heel genuanceerd beeld schetst van de integratie van allochtonen, wordt in de Tweede Kamer en in de media veelvuldig gesproken over hun mislukte integratie. De conclusie van de TCOI dat de maatschappelijke integratie van allochtonen voor een belangrijk deel gelukt is, is dan ook de meest aangevallen conclusie van deze commissie.

Theorievorming en empirisch onderzoek kunnen de discussies van objectieve argumenten voorzien. In dit artikel worden de trouwpatronen van allochtonen in beeld gebracht. De mate waarin gemengde huwelijken voorkomen, is één van de aspecten die de sociale integratie van allochtonen beschrijven. De liefdesrelatie is zelfs de ultieme uitdrukking van de overbrugging van verschillen tussen herkomstgroeperingen. De mate van intimiteit is in het algemeen groter dan onder collega's, burens, kennissen of vrienden van verschillende herkomst (Laumann, 1966).

¹⁾ Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg.

²⁾ Paulien Giesbertz was ten tijde van dit onderzoek stagiaire bij het Centraal Bureau voor de Statistiek vanuit de Radboud Universiteit Nijmegen.

Meningen in dit artikel hoeven niet overeen te komen met het standpunt van het CBS.

Het gemengd huwelijk is een bindend element in een samenleving. Het is niet alleen een verbintenis tussen twee mensen, maar ook tussen de grotere eenheden waarvan die mensen deel uitmaken. Ze slaan een brug tussen die grotere eenheden, waardoor familieleden en vrienden van de partners met elkaar in contact kunnen komen en er nieuwe groepsoverschrijdende persoonlijke contacten en samenwerkingsverbanden kunnen opbloeien (Smits, 2000). Daarom wordt van gemengde huwelijken verondersteld dat ze de sociale cohesie van samenlevingen bevorderen.

Het vinden van een geschikte partner waarmee je je leven wilt delen, is een zoektocht die voor ieder mens verschillend is. Voor allochtonen kan deze zoektocht er door verschillende oorzaken anders uitzien dan voor autochtonen. Meestal wordt aangenomen dat de voorkeuren vooral uitgaan naar partners uit de eigen sociale groep. Deze voorkeur om te huwen binnen de eigen groep kan worden versterkt doordat er door familie, vrienden of andere personen sociale druk op het individu wordt uitgeoefend om met een bepaalde partner te huwen. Deze sociale druk kan de vorm aannemen van gearrangeerde huwelijken of van een bruidsschat die wordt bedongen, maar het kan ook meer subtiel plaatsvinden door afkeuring van aanstaande partners door vrienden of door roddels in de buurt (Hendrickx et al. 1995).

Door het percentage gemengde huwelijken per herkomstland en generatie vast te stellen, wordt het verschil tussen deze groepen en het verschil ten opzichte van de autochtonen duidelijk. Dit verschil tussen groepen wordt de *sociale afstand* genoemd. Wordt er in een groep allochtonen veel gehuwd met autochtonen, dan is de sociale afstand tot de autochtonen klein.

Onderzoek naar gemengd huwen beperkt zich dikwijls tot de grote vier herkomstlanden: Turkije, Marokko, Suriname en de Nederlandse Antillen. Daarnaast is ook Joegoslavië onderzocht (Smits, 2000). Daarmee wordt op zijn minst een eenzijdig beeld geschetst van de mate waarin allochtone groepen op de Nederlandse huwelijksmarkt opereren. De groepen die veel met autochtonen trouwen, worden vrijwel onzichtbaar omdat ze opgaan in een grote restcategorie waarin zich ook groepen bevinden die weinig met autochtonen trouwen. Door de trouwpatronen op een gedetailleerd niveau te analyseren, is het mogelijk om de sociale integratie van relatief kleine categorieën in beeld te brengen. Daarbij wordt voortgebouwd op de studies van Steenhof en Harmsen (2001) en De Beer en Harmsen (2003), waarin de huwelijkspatronen ook al gedetailleerd zijn beschreven.

2. De maat der dingen: het gemengde huwelijk

Op basis van integrale gegevens wordt het percentage gemengde huwelijken bepaald als een maat voor integratie. Het gebruik van deze maat kent ook nadelen. Zo wordt

geen rekening gehouden met paren die toen ze naar Nederland kwamen al gehuwd waren, wat vooral geldt voor herkomstlanden waarvan de immigranten pas recent naar Nederland zijn gekomen, zoals Afghanistan. Zij scoren daardoor laag op de maat voor sociale integratie, terwijl zij op andere gebieden misschien wel beter geïntegreerd zijn. Een tweede nadeel is dat gemengde huwelijken ook tot stand komen doordat autochtonen hun partner uit het buitenland laten overkomen. Dit heeft dan voornamelijk betrekking op mannen die een bruid halen uit 'bruidendonorlanden'. Dit blijkt uit het feit dat van bepaalde herkomstgroeperingen het aantal getrouwde vrouwen vele malen hoger is. De landen waarbij dit patroon zich het sterkst voordoet, zijn Mexico, Soedan, Syrië en de Filipijnen. Het laatste land staat bekend als bruidendonorland, maar voor de andere landen is dit een onverwacht en nog niet verklaard resultaat. Het is de vraag of het veel voorkomen van een dergelijke situatie in een herkomstgroepering wijst op een grote mate van sociale integratie. Weliswaar zijn de bruiden zelf redelijk geïntegreerd omdat zij deelnemen aan het dagelijks leven van autochtonen, maar tegelijkertijd zijn de vrouwen uit dezelfde herkomstgroepering die niet als bruid naar Nederland zijn gekomen minder geïntegreerd. Om deze reden wordt de maat voor sociale integratie gebaseerd op de scores voor mannen.

3. Gegevens

Naast theoretische redenen is er ook een praktische reden om voor het gemengd huwelijk te kiezen als maat voor de sociale integratie van allochtonen. Omdat huwelijken beter geregistreerd zijn dan andere interpersoonlijke relaties, zijn daarover veel gegevens beschikbaar. Het register waaraan gegevens worden ontleend is integraal: het bevat alle in Nederland gehuwde echtparen en samenwonenden. Andere vormen van interpersoonlijke relaties (zoals vriendschappen) kunnen alleen op steekproefbasis worden gemeten, wat allerhande meetfouten tot gevolg kan hebben.

De gegevens die in dit onderzoek worden gebruikt, zijn afkomstig uit de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA; CBS 2002). Dit is een geautomatiseerd persoonsregistratiesysteem van de gemeenten, in werking sinds 1 oktober 1994. De gegevens hebben betrekking op alle personen die in de GBA zijn opgenomen (de 'de jure' bevolking). In principe wordt iedereen die voor onbepaalde tijd in Nederland woonachtig is, opgenomen in de basisadministratie van de gemeente waar de nachtrust hoofdzakelijk wordt genoten (woongemeente). Personen die 'de jure' tot de bevolking van Nederland behoren, maar voor wie geen vaste woonplaats valt aan te wijzen, zijn opgenomen in de basisadministratie van de gemeente Den Haag. Iedere persoon heeft in de GBA een nummer waaraan verschillende gegevens over die persoon worden gekoppeld, zoals persoonlijke gegevens, gegevens over de (huwelijks)partner, gegevens over de vader en de moeder, burgerlijke staat en herkomst. Op basis van deze verwijzingen kunnen paren worden benoemd die gehuwd zijn of een geregistreerd partnerschap hebben. Daarnaast kan op basis van adresgegevens worden nagegaan welke paren ongehuwd samenwonen. Daarbij is overigens sprake van enige onzekerheid, omdat er ook mensen op hetzelfde adres wonen

die geen intieme relatie met elkaar onderhouden. Voor de mensen die op een adres zijn geregistreerd maar die niet zijn gehuwd of een geregistreerd partnerschap hebben, is het gegeven of zij een paar vormen geïmputeerd op basis van de verdeling die ontleend wordt aan de Enquête beroepsbevolking. Dit zal tot enige fouten leiden. Ook administratieve fouten zullen enig effect hebben op de kwaliteit van de gegevens.

Uit de GBA van 1 januari 2001 is een bestand samengesteld dat informatie bevat over 4,13 miljoen paren. Dit zijn zowel gehuwd als ongehuwd samenwonende paren. In het vervolg van dit artikel wordt alleen gesproken over gehuwden, ook als het samenwonenden betreft. Hierin zijn voor allochtonen de variabelen opgenomen over land van herkomst van beide partners en de generatie waartoe de betreffende persoon behoort. De eerste generatie bestaat uit personen die in het buitenland zijn geboren met ten minste één in het buitenland geboren ouder. De tweede generatie bestaat uit personen die in Nederland zijn geboren en één of twee in het buitenland geboren ouders hebben. Generatie en land van herkomst zijn gecombineerd tot één variabele.

Op basis van een recente telling is nagegaan hoe vaak groepen onderling met elkaar trouwen. Als een herkomstland minder dan 25 paren telde die tot één generatie behoren, zijn de beide generaties samengevoegd. Bleef het aantal daarna nog lager dan 25, dan zijn de personen uit dit land samengevoegd met de personen uit alle andere landen binnen hetzelfde werelddeel. Uiteindelijk zijn de 206 categorieën overgebleven die zijn opgenomen in de *bijlage*.

Voor de validatie van de maat wordt gebruik gemaakt van het Permanent Onderzoek Leefsituatie (POLS) voor het verslagjaar 2002. Dit is een doorlopend CBS-onderzoek naar verschillende onderwerpen. Alle respondenten krijgen een basisvragenlijst voorgelegd. De vragenlijsten voor de verschillende modules worden aan slechts een deel van de respondenten voorgelegd (Bakker en Winkels, 1998). De module van het POLS die voor de validatie is gebruikt, is die waarin rechtsbescherming, veiligheid en participatie zijn opgenomen. Dit bestand bevat 22,3 duizend respondenten en is gekoppeld met een rendement van 99,7 procent aan het GBA-bestand voor de bepaling van de gedetailleerde herkomstgroep en de leeftijd bij aankomst in Nederland. De gegevens zijn herwogen naar geslacht, leeftijd, burgerlijke staat, stedelijkheidsgraad, landsdeel, provincie en huishoudensgrootte.

In *staat 1* zijn de gemiddelden, standaardafwijkingen en aantallen van de gebruikte variabelen weergegeven. De gemiddelden zijn uitgesplitst naar autochtonen, westerse allochtonen en niet-westerse allochtonen. Bovendien is een t-toets uitgevoerd om te beoordelen of de gemiddelden van de laatste twee categorieën significant afwijken van die van de autochtonen. De westerse allochtonen lijken veel op autochtonen. De verschillen tussen de niet-westerse allochtonen en autochtonen zijn wel groot. Vrijwel alle verschillen tussen de autochtonen en de niet-westerse allochtonen zijn significant, behalve voor geslacht en de leeftijdsklassen 25–34 jaar en 35–44 jaar. Niet-westerse allochtonen zijn jonger, wonen vaker in de

Staat 1
Gemiddelden en standaardafwijkingen van de variabelen

	Autochtonen	Niet-westerse allochtonen	Westerse allochtonen	Totaal	Standaard deviatie	Geldig aantal
<i>Generatie</i>						
Eerste generatie	n.v.t.	.81**	.41**	.07	.26	19 229
Tweede generatie	n.v.t.	.19**	.59**	.05	.22	
<i>Kindertal in huishouden</i>	1.6	2.2**	1.8**	1.7	1.17	19 229
<i>Al dan niet werkzaam</i>						
Betaald werk	.61	.29**	.58	.53	.0	19 229
Geen betaald werk	.39	.71**	.42	.47	.0	
<i>Museumbezoek</i>	.84	.43**	.89	.82	1.34	19 227
<i>Politieke interesse</i>	2.6	2.2**	2.6	2.6	.92	19 222
<i>Religie</i>						
Religieus	.61	.78**	.62	.62	.0	19 217
Niet religieus	.39	.22**	.38	.38	.0	
<i>Opleidingsniveau</i>	2.5	1.9**	2.5	2.5	1.39	19 229
<i>Geslacht</i>						
Man	.49	.52	.47	.49	.0	19 229
Vrouw	.51	.48	.53	.51	.0	
<i>Leeftijd komst Nederland</i>	.1	17.3**	8.5**	1.6	6.51	19 168
<i>Stedelijkheidsgraad</i>	2.8	3.9**	3.3**	3.0	1.27	19 229
<i>Leeftijd</i>						
15–24 jaar	41.5	33.9**	42.2**	39.6	22.87	19 229
25–34 jaar	.13	.28**	.12	.14	.0	
35–44 jaar	.17	.25	.18	.17	.0	
45–54 jaar	.20	.25	.19	.20	.0	
55–64 jaar	.18	.12**	.20**	.18	.0	
65–74 jaar	.14	.06**	.17**	.14	.0	
75 jaar of ouder	.11	.02**	.09	.10	.0	
	.06	.01**	.06	.06	.0	

* significant, $p < .05$; ** significant, $p < .01$.

steden, hebben een lagere opleiding, zijn vaker religieus, hebben minder politieke interesse, gaan minder vaak naar het museum, hebben minder vaak een betaalde baan en maken deel uit van grotere huishoudens.

De variabele *opleiding* kent de volgende categorieën: (1) basisonderwijs, (2) mavo / vmbo, (3) mbo / eerste drie leerjaren havo/vwo, (4) hbo, (5) wo en (6) postdoctoraal. Omdat de leeftijdscategorie 15–24 jaar veel studenten telt die hun opleiding nog niet hebben voltooid, waardoor hun gemiddelde opleidingsniveau relatief laag uitvalt, hebben deze respondenten als hoogst voltooide opleiding de waarde van de hoogst voltooide opleiding van één van de ouders gekregen.

Stedelijkheidsgraad heeft een minimumwaarde van 1 (niet stedelijk) en een maximumwaarde van 5 (zeer sterk stedelijk). *Museumbezoek* heeft een schaal van 0 tot 5, waarbij elke waarde staat voor het aantal keren dat men het afgelopen jaar een museum heeft bezocht. In categorie 4 zijn echter de mensen opgenomen die 4 tot 11 keer per jaar een museum hebben bezocht en in categorie 5 de mensen die dit vaker dan 11 keer hebben gedaan. *Politieke interesse* heeft een schaal van 1 (niet politiek geïnteresseerd) tot 4 (zeer sterk politiek geïnteresseerd). De gemiddelde leeftijd van autochtonen van leeftijd bij aankomst in Nederland ligt op 0,1, omdat er autochtonen zijn die twee Nederlandse ouders hebben, maar in het buitenland zijn geboren en op latere leeftijd in Nederland zijn komen wonen.

Het bestand bestaat uit 22,3 duizend respondenten. Respondenten van 0–14 jaar worden echter buiten de analyse gelaten, omdat ze te jong zijn om zich op een aantal gebie-

den ontwikkeld te hebben. Er blijven 19,2 duizend respondenten over, waarvan 15,3 duizend autochtonen, 1,4 duizend westerse allochtonen en 1,1 duizend niet-westerse allochtonen. Van de 206 verschillende herkomstgroepen, zijn er 140 vertegenwoordigd in dit POLS-bestand.

4. De maat voor sociale integratie

Alvorens de daadwerkelijke maat te presenteren voor integratie, zijn staten samengesteld over de huwelijkspatronen van mannen en vrouwen afzonderlijk. Dit is relevant omdat de huwelijkspatronen van mannen en vrouwen verschillen, bijvoorbeeld doordat autochtone mannen bruiden halen uit bruidendonorlanden. Om een indruk te geven van de resultaten, zijn voor zowel mannen als vrouwen staten gemaakt met daarin de tien hoogste en de tien laagste percentages van gemengde huwelijken. Hierbij is het percentage autochtonen dat trouwt met een autochtoon weggelaten. De hoogste scores betreffen herkomstgroepen uit de tweede generatie, terwijl bij de laagste scores overwegend herkomstgroepen uit de eerste generatie voorkomen. Er bestaan in dit opzicht verschillen tussen mannen en vrouwen, die goed te zien zijn aan de verschillen in rangnummer. Zo staat bij de allochtone mannen Nieuw-Zeeland op de derde plaats en bij de allochtone vrouwen op de 31^e plaats. Verschillen tussen mannen en vrouwen die niet uit deze tabel naar voren komen, betreffen de Aziatische landen. Daar doet zich het patroon voor dat Aziatische vrouwen relatief vaker met autochtone mannen zijn getrouwd. Vanwege deze verschillen tussen mannen en vrouwen is de maat voor sociale integratie gebaseerd op de scores voor mannen.

Staat 2
De tien hoogst en tien laagst scorende landen op de schaal voor sociale integratie, naar geslacht en rang van het andere geslacht

Rangnummer	Herkomstgroepering man	% partner autochtoon	Rangnummer vrouw	Herkomstgroepering vrouw	% partner autochtoon	Rangnummer man
<i>Tien hoogst scorende landen</i>						
1	2 ^e gen Venezuela	95,2	1	2 ^e gen Venezuela	87,6	1
2	2 ^e gen Canada	87,6	8	2 ^e gen Oostenrijk	86,8	5
3	2 ^e gen Nieuw-Zeeland	86,8	31	2 ^e gen Voormalige Sovjet-Unie	86,8	16
4	2 ^e gen Australië	85,3	13	2 ^e gen Hongarije	86,6	10
5	2 ^e gen Oostenrijk	84,6	2	2 ^e gen België	85,7	8
6	2 ^e gen Duitsland	84,6	7	2 ^e gen Zuid-Afrika	85,6	11
7	2 ^e gen Ver Staten	84,1	10	2 ^e gen Duitsland	85,6	6
8	2 ^e gen België	83,9	5	2 ^e gen Canada	85,5	2
9	2 ^e gen Argentinië	83,6	14	2 ^e gen Singapore	85,4	18
10	2 ^e gen Hongarije	83,0	4	2 ^e gen Ver Staten	85,3	7
<i>Tien laagst scorende landen</i>						
197	1 ^e gen Marokko	6,9	203	1 ^e en 2 ^e gen Sri Lanka	8,9	193
198	1 ^e en 2 ^e gen Somalië	6,2	201	1 ^e gen Egypte	8,7	141
199	1 ^e gen Irak	5,9	205	1 ^e gen Eritrea	6,3	186
200	1 ^e en 2 ^e gen Taiwan	5,7	149	1 ^e gen Djibouti	5,9	172
201	1 ^e gen Hongkong	5,3	195	1 ^e en 2 ^e gen Somalië	4,9	198
202	1 ^e gen Turkije	5,2	204	1 ^e gen Pakistan	3,7	194
203	1 ^e gen Vietnam	5,1	193	1 ^e gen Marokko	3,5	197
204	1 ^e en 2 ^e gen Cambodja	3,6	174	1 ^e gen Turkije	1,8	202
205	1 ^e gen China	2,9	190	1 ^e gen Irak	1,6	199
206	1 ^e gen Afghanistan	1,9	206	1 ^e gen Afghanistan	1,1	206

Gezien de maatschappelijke discussie over de integratie van allochtonen, is het interessant om te weten hoe de allochtonen die het sterkst zijn vertegenwoordigd in Nederland scoren op de maat voor sociale integratie. Uit *staat 3* blijkt dat vooral Turken, Marokkanen en Irakezen vrij zelden getrouwd zijn met autochtonen. Van de eerste generatie gehuwde Turken is maar 5,2 procent met een autochtoon getrouwd, van de eerste generatie Marokkanen 6,9 procent en van de eerste generatie Irakezen 5,9 procent. De Marokkanen en Irakezen zijn echter wel met een inhaal-slag bezig. Van de tweede generatie Marokkanen is al 34,7 procent getrouwd met een autochtoon. Bij de Irakezen is dat zelfs 81,0 procent. Bij de Turken is dit slechts 14,3 procent. In de bijlage is een volledig overzicht opgenomen van de herkomstlanden.

5. Validiteit van de maat voor sociale integratie

5.1 Kruisvaliditeit

Voor het bepalen van de kruisvaliditeit worden twee hypothesen getoetst. De kruisvaliditeit geeft aan of een ontwik-

kelde maat in voldoende mate samenhangt met andere ontwikkelde maten die hetzelfde beogen te meten. Ten eerste wordt nagegaan of de maat voor sociale integratie ontwikkeld op basis van het gemengd huwelijk voldoende verwantschap heeft met sociale integratie gemeten op basis van vriendschappen met autochtonen. Ten tweede wordt nagegaan of de maat voor sociale integratie gemeten op basis van het gemengd huwelijk voldoende verwantschap heeft met de echtscheidingspercentages van gemengde huwelijken.

De correlatie tussen de maat uit dit onderzoek en de maat van Weijters en Scheepers (2003) op basis van vriendschapspatronen wordt voor meetfouten gecorrigeerd om een schatting te krijgen van de correlatie tussen de ware scores (Nunnally, 1967). De gevonden correlatie is 0,71, wat voldoende verwantschap betekent om van een valide maat te spreken. De niet voor meetfouten gecorrigeerde correlatie was 0,65. De correlatie tussen de maat voor sociale integratie en de echtscheidingspercentages voor Turken, Marokkanen, Surinamers en Antillianen (Van Huis en Steenhof 2003) is -0,75. Hieruit blijkt opnieuw dat de maat valide is.

De ontwikkelde indeling op basis van huwelijks patronen hangt voldoende samen met indelingen die hetzelfde beo-

Staat 3
Allochtonen die het meest vertegenwoordigd zijn in Nederland en hun score op de schaal van sociale integratie

Rangnummer	Herkomstgroepering	Aantal in Nederland in 2004 ¹⁾	1 ^e generatie	2 ^e generatie
		<i>abs.</i>	<i>score</i>	
1	Indonesië	398 502	53,2	79,4
2	Duitsland	389 912	62,7	84,6
3	Turkije	351 648	5,2	14,3
4	Suriname	325 281	18,6	58,6
5	Marokko	306 219	6,9	34,7
6	Nederlandse Antillen en Aruba	130 722	35,0	74,0
7	België	113 081	62,4	83,9
8	Groot-Brittannië	76 457	57,0	82,4
9	Voormalig Joegoslavië	76 346	14,7	64,2
10	Irak	42 931	5,9	81,0

¹⁾ 1e en 2e generatie samen.

gen te meten op basis van vriendschaps- en echtscheidingspatronen om van een valide instrument voor de mate van sociale integratie te spreken.

5.2 Predictieve validiteit

De mate van sociale integratie zou in de verwachte richting samen moeten hangen met een aantal andere kenmerken. Door deze samenhangen te berekenen, wordt de predictieve validiteit van de maat voor sociale integratie vastgesteld. Er worden zeven verwachtingen getoetst: de samenhangen met generatie, kindertal in huishouden, museumbezoek, politieke interesse, religiositeit, opleidingsniveau en al dan niet werken.

De verwachtingen worden door middel van regressieanalyse getoetst. Voor de dichotome afhankelijke variabelen wordt gebruik gemaakt van logistische regressieanalyse en voor de overige variabelen van lineaire regressieanalyse. De verwachtingen worden getoetst aan de hand van twee modellen. In het eerste model wordt de mate van invloed van de onafhankelijke variabele op de afhankelijke variabele getoetst. In het tweede model worden de controlevariabelen gemengd gehuwd (individueel) geslacht, leeftijd, opleiding, stedelijkheid en leeftijd bij aankomst in Nederland opgenomen. De resultaten zijn weergegeven in *staat 4*.

Daarnaast wordt beoordeeld hoeveel van de maximale verklaarde variantie tussen de belangrijkste herkomstgroeperingen in kindertal in huishouden, museumbezoek, politieke interesse, religiositeit, opleidingsniveau en het al dan niet werkzaam zijn wordt verklaard door de maat voor sociale integratie. Daartoe wordt een vergelijking gemaakt tus-

sen de verklaarde varianties van een regressiemodel waarin de genoemde herkomstgroeperingen als dummies zijn opgenomen en een regressiemodel waarin alleen de maat voor sociale integratie is opgenomen. De resultaten zijn weergegeven in *staat 5*.

In de eerste plaats wordt getoetst of de tweede generatie een kleinere sociale afstand heeft tot de autochtone bevolking dan de eerste generatie allochtonen. Allochtonen van de tweede generatie blijken inderdaad belangrijk vaker met een autochtoon te trouwen dan die van de eerste generatie. Dit wordt nauwelijks verklaard door de verschillende achtergronden van de herkomstgroeperingen. De verschillen tussen de eerste en tweede generatie allochtonen verklaren voor meer dan 80 procent de verschillen in de maat voor sociale integratie.

In de tweede plaats wordt getoetst of het aantal kinderen in het huishouden groter is naarmate de sociale afstand tot de autochtone bevolking groter is. Ook dit blijkt het geval. De maat voor sociale integratie heeft een negatief significant effect op het kindertal: dit neemt met 0,008 af als de sociale integratie met 1 procent toeneemt. Het toevoegen van de controlevariabelen heeft nauwelijks enig effect op de invloed van de sociale integratie.

In de derde plaats wordt getoetst of naarmate de sociale afstand tot de autochtone bevolking groter is, het museumbezoek lager is. Ook deze verwachting komt uit, omdat de mate van sociale integratie een positief significant effect heeft. Dit betekent dat herkomstgroeperingen vaker naar het museum gaan als zij sociaal meer geïntegreerd zijn. Het effect van sociale integratie wordt wel gehalveerd door

Staat 4
De predictieve validiteit van de maat voor sociale integratie

	Sociale integratie ¹⁾		Kindertal in huishouden ¹⁾		Museumbezoek ¹⁾	Politieke interesse ¹⁾		Religiositeit ²⁾		Opleidingsniveau ¹⁾		Al dan niet werkzaam ²⁾		
	b	b	b	b	b	b	b	Exp (b)	Exp (b)	b	b	Exp (b)	Exp (b)	
Constante	90,795**	88,103**	1,624**	2,569**	,503**	-,477**	2,177**	1,435**	4,686**	15,130**	1,735**	,721**	0,812**	0,108**
1e generatie	-58,613**	-56,570**												
2e generatie	-17,411**	-16,993**												
Sociale integratie			-0,008**	-0,007**	0,004**	0,002**	0,005**	0,002**	0,987**	0,984**	0,009**	0,016**	1,003**	1,004*
Gemengd gehuwd (individueel)		0,212**		-,170**		0,051		0,031		0,656**		0,207**		0,930
Opleidingsniveau		0,734**		-,027**		,293**		,226**		,984**				1,440**
Stedelijkheidsgraad		-0,458**		-,104**		,103**		,050**		,765**		,098**		1,022
Leeftijd														
25-34 jaar		0,643**		0,370**		-,221**		,059**		,979		0,523**		6,623**
35-44 jaar		1,657**		0,475**		,082**		,159**		1,093		0,285**		5,652**
45-54 jaar		2,463**		0,827**		,320**		,333**		1,310**		0,003		5,499**
55-64 jaar		2,951**		1,256**		,508**		,391**		1,939**		-0,340**		0,819**
65-74 jaar		3,402**		1,408**		,482**		,370**		2,343**		-0,773**		0,050**
75 jaar of ouder (ref, 15-24 jaar)		3,681**		1,425**		,166**		,416**		2,628**		-0,1055**		
Man (vrouw referentie)		-0,356**		,007		-,177**		,182**		,787**		,257**		4,989**
Leeftijd komt Nederland		-0,029**		-,004*		-,001		-,005**		1,009		,009**		,967**
R ²	0,805	0,831	,016	,294	,003	,119	0,010	,152	,016	,093	0,015	,135	0,001	,453

¹⁾ Lineaire regressie.
²⁾ Logistische regressie.

* significant, p<.05; ** significant, p<.01.

Bron: CBS, GBA/POLS 2002.

toevoeging van de controlevariabelen. In het bijzonder verklaren de verschillen in opleidingsniveau het verband tussen sociale integratie en museumbezoek. Dit wil zeggen dat juist de herkomstgroeperingen die gemiddeld relatief hoog zijn opgeleid, relatief vaak een museum bezoeken. Ook na controle voor verschillen in achtergronden blijft de invloed van sociale integratie op museumbezoek significant.

In de vierde plaats wordt onderzocht of de belangstelling voor politiek afneemt naarmate de sociale afstand tot de autochtone bevolking groter is. Ook deze verwachting blijkt uit te komen. Als de sociale integratie met 1 procent toeneemt, neemt de politieke interesse ook toe, met 0,005. Overigens is dit een klein maar significant effect. Het toevoegen van alle controlevariabelen verkleint het effect nog eens sterk. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de wederzijdse samenhang met het opleidingsniveau.

In de vijfde plaats wordt getoetst of de kans groter wordt dat men zich tot een kerkelijke gezindte of levensbeschouwelijke groep rekent naarmate de sociale afstand tot de autochtone bevolking groter is. Ook dit blijkt het geval. De kans om godsdienstig te zijn neemt met 0,013 af per procent toename op de schaal voor sociale integratie. Na correctie voor verschillen in de achtergronden, is dit nog steeds significant.

In de zesde plaats komt de verwachting dat de score op de maat voor sociale integratie toeneemt met het opleidingsniveau uit. Correctie voor verschillen in achtergrondvariabelen doen de invloed van sociale integratie nog verder toenemen. Dit is voornamelijk een effect van leeftijd: omdat sociaal geïntegreerde allochtonen gemiddeld jonger zijn en jongeren gemiddeld hoger zijn opgeleid, wordt de samenhang tussen sociale integratie naar boven toe gecorrigeerd.

Ook de laatste verwachting dat de kans dat men werkzaam is afneemt met de sociale afstand tot de autochtone bevolking, wordt door onze resultaten ondersteund. Gecorrigeerd voor onder meer het opleidingsniveau hebben herkomstgroeperingen die hoog scoren op de schaal voor sociale integratie een grotere kans om werkzaam te zijn. Met iedere toename van 1 procent in de maat voor sociale integratie neemt de kans op het hebben van werk met 0,007 toe.

Alle verwachtingen worden door de resultaten ondersteund. Dit betekent dat van een valide maat kan worden

gesproken. Weliswaar is sprake van relatief kleine effecten van de mate van sociale integratie, maar deze zijn zonder uitzondering significant.

De vraag die overblijft is hoeveel van de verschillen tussen de herkomstgroeperingen nu door de verschillen in sociale integratie worden verklaard. In *staat 5* worden de varianties vergeleken tussen een model waarin de grote herkomstgroeperingen (Turken, Marokkanen, Surinamers, Antillianen) en een restcategorie als dummy-variabele zijn opgenomen en een model waarin alleen sociale integratie is opgenomen. In het eerste model wordt als het ware de maximale verklaarde variantie geschat, terwijl in het tweede model de verklaarde variantie van sociale integratie wordt geschat. In de derde cijferkolom is de verklaarde variantie van het tweede model weergegeven als percentage van de verklaarde variantie van het eerste model. Deze percentages liggen zonder uitzondering hoog: ze variëren van 50 voor het al dan niet werkzaam zijn tot 94 voor religiositeit.

Belangrijke reden voor de hoge door de maat voor sociale integratie verklaarde variantie is dat de maat verder wordt uitgesplitst naar generatie en herkomstland. Bij de dummies worden alleen de grote herkomstlanden onderscheiden en generatie in het geheel niet. Hoewel gezegd zou kunnen worden dat hierdoor de validiteit van de maat wordt overschat, is het wel zo dat tegelijkertijd de kracht van de maat wordt aangegeven. Het is immers zo dat de meeste steekproeven te klein zijn om uitspraken te doen over kleinere herkomstgroeperingen, zoals Kaapverdianen van de tweede generatie.

6. Conclusie

In dit artikel wordt een objectieve en kwantitatieve maat gepresenteerd voor de integratie van allochtonen. Een dergelijke maat was tot dusver niet beschikbaar. Uit het parlementair onderzoek naar het integratiebeleid bleek dat het onduidelijk is hoe de integratie er nu eigenlijk voorstaat. Het criterium voor de in dit artikel gepresenteerde maat voor sociale integratie. Is het percentage allochtone mannen dat trouwt met een autochtone vrouw. Hierbij is een onderscheid gemaakt naar land van herkomst en generatie. Daarmee wordt één aspect van integratie eruit gelicht.

Als wordt gekeken naar Turken, Marokkanen, Surinamers en Antillianen, blijken Turken en Marokkanen het laagst te scoren op de schaal voor sociale integratie. Zij – en in het

Staat 5
Mate waarin sociale integratie de maximale variantie¹⁾ verklaart

	Herkomstgroeperingen (a)	Sociale integratie (b)	% (b) van (a)
Kindertal in huishouden	0,026	0,016	62
Museumbezoek	0,005	0,003	60
Politieke interesse	0,015	0,010	67
Religiositeit	0,017	0,016	94
Opleidingsniveau	0,019	0,015	79
Al dan niet werkzaam	0,002	0,001	50

¹⁾ Voor religiositeit en al dan niet werkzaam is de Nagelkerke R² gebruikt.

bijzonder de eerste generatie – trouwen betrekkelijk zelden met autochtonen. Wel bestaat er een duidelijk verschil tussen Turken en Marokkanen in de snelheid waarmee zij sociaal integreren. De tweede generatie Marokkanen kent al veel meer gemengde huwelijken dan de tweede generatie Turken. Surinamers en Antillianen trouwen relatief vaak met autochtonen. Van de tweede generatie Antillianen gaat maar liefst 74 procent een dergelijk huwelijk aan. Ook blijkt dat personen uit de ‘nieuwe’ herkomstlanden laag scoren op de schaal van sociale integratie. Zo scoren de Afghanen het laagst op deze schaal, gevolgd door personen uit onder meer Somalië en Soedan. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het gehuwd naar Nederland emigreren.

Om te bepalen of de maat valide is, is deze op twee manieren daarop getoetst. In de eerste plaats vond toetsing plaats aan de hand van kruisvaliditeit. De maat voor sociale integratie blijkt voldoende verwantschap te hebben met soortgelijke maten op basis van vriendschappen en echtscheidingen van gemengde huwelijken na tien jaar huwelijk. In de tweede plaats is de predictieve validiteit bepaald. Steeds hangt de maat voor sociale integratie in de verwachte richting samen met kindertal in huishouden, museumbezoek, politieke interesse, religiositeit, opleidingsniveau en al dan niet werken. Tevens is gekeken naar het effect van generatieverschillen. Daaruit bleek dat de tweede generatie een kleinere sociale afstand tot de autochtone bevolking heeft dan de eerste generatie.

De invloed van sociale integratie op de onderzochte kenmerken blijkt echter niet erg groot. Dit roept de vraag op hoeveel van de verschillen tussen autochtonen en de vier grote herkomstgroeperingen op de gemiddelde scores op de doelvariabelen verklaard wordt door de mate van sociale integratie. In alle gevallen bleek dit meer dan vijftig procent te zijn, en in het geval van religiositeit zelfs 94 procent.

Nu de maat valide is bevonden, kan deze worden gebruikt in wetenschappelijk onderzoek. Om echter een volledig beeld te krijgen van de mate van integratie, moeten ook indicatoren op andere terreinen (bijvoorbeeld taalbeheersing, schoolsucces, arbeidsmarktpositie, etc.) worden vastgesteld en maten hiervoor worden ontwikkeld. Met deze verschillende maten kan een beeld worden verkregen van de daadwerkelijke mate van integratie. Samen met het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum van het ministerie van Justitie ontwikkelt het CBS een zogenaamde integratiekaart (Van Rijn et al., 2004). Voor deze kaart zijn indicatoren vastgesteld voor meerdere aspecten van integratie. Aan de hand van deze indicatoren kan een vollediger beeld van de mate van integratie van allochtonen worden verkregen. Op basis van statistieken kan echter niet de norm gesteld worden wanneer sprake is van

voldoende maatschappelijke integratie van allochtone groeperingen. Dit is uiteindelijk een politieke keuze.

Literatuur

Bakker, B.F.M., en J.W. Winkels, 1998, Why integration of surveys? Why POLS? In: Bakker, B.F.M. en J.W. Winkels (red.), 1998, Integration of household surveys. Design, advantages and methods. Netherlands Official Statistics 13 (summer), blz. 5–7.

Beer, J. de, en C. Harmsen, 2003, Allochtone huwelijken, In: Bevolkingstrends 51(2), blz. 33–36.

CBS, 2002, Het jaar in cijfers 2002. Technische toelichting Bevolking. CBS, Voorburg/Heerlen.

Hendrickx, J., 1995, The analysis of religious assortive marriage. An application of design techniques for categorical models. Thesis Publishers, Amsterdam.

Huis, M. van, en L. Steenhof, 2003, Echtscheidingskansen van allochtonen: huwelijkscohorten 1991–2000, In: Bevolkingstrends 51(4), blz. 35–37.

Laumann, E.O., 1966, Prestige and association in an urban community. Bobbs-Merrill, Indianapolis.

Nunnally, J. C., 1967, Psychometric theory. McGraw-Hill, New York.

Rijn, A.S. van, A. Zorlu, R.V. Bijl en B.F.M. Bakker, 2004, De ontwikkeling van een integratiekaart. WODC-cahier 2004-9. CBS/WODC, Voorburg/Den Haag.

Smits, J., 2000, Etnisch gemengde huwelijken en sociale cohesie: wat Joegoslavië ons kan leren. Mens en Maatschappij 75(1), blz. 4–19.

Steenhof, L. en C. Harmsen, 2001, Gehuwde allochtonen en hun partner, In: Maandstatistiek van de Bevolking 49(11), blz. 22–25.

TCOI (Tijdelijke Commissie Onderzoek Integratiebeleid), 2003, Onderzoek integratiebeleid in opdracht van de Tweede Kamer. SdU Uitgevers, Den Haag.

Weijters, G. en P. Scheepers, 2003, Verschillen in sociale integratie tussen etnische groepen: Beschrijving en verklaring. Mens en Maatschappij 78(2), blz. 144–157.

Bijlage
De mate van sociale integratie naar herkomstland en generatie

Generatie	Herkomstland	Gehuwd met autochtone partner	Aantal mannen in paren
		%	x 1 000
1e generatie	Afghanistan	1,9	4,7
1e generatie	China	2,9	5,7
1e en 2e generatie	Cambodja	3,6	0,2
1e generatie	Vietnam	5,1	3,2
1e generatie	Turkije	5,2	68,3
1e generatie	Hongkong	5,3	3,5
1e en 2e generatie	Taiwan	5,7	0,2
1e generatie	Irak	5,9	7,0
1e en 2e generatie	Somalië	6,2	2,3
1e generatie	Marokko	6,9	53,4
1e generatie	Japan	7,0	1,3
1e generatie	Mongolië	7,1	0,0
1e generatie	Pakistan	9,6	3,2
1e en 2e generatie	Sri Lanka	11,3	1,8
1e generatie	Kaapverdië	11,4	2,6
1e generatie	Voormalig Sovjet-Unie	11,4	3,4
1e generatie	Rwanda	12,6	0,1
1e en 2e generatie	Zuid-Korea	12,7	0,3
1e en 2e generatie	Syrië	13,1	1,4
1e generatie	Eritrea	13,4	0,1
1e generatie	Mexico	13,4	0,2
1e en 2e generatie	Laos	14,3	0,0
2e generatie	Turkije	14,3	4,9
1e generatie	India	14,4	2,6
1e generatie	Voormalig Joegoslavië	14,7	14,0
1e en 2e generatie	Soedan	15,1	0,9
1e en 2e generatie	Ethiopië	16,1	1,1
1e generatie	Iran	16,5	4,7
1e en 2e generatie	Ghana	18,1	2,1
1e en 2e generatie	overige landen Azië	18,5	0,0
1e generatie	Suriname	18,6	40,9
1e en 2e generatie	Burundi	19,2	0,1
1e generatie	Koeweit	19,2	0,2
1e generatie	Maleisië	19,2	0,6
1e generatie	Djibouti	20,0	0,0
1e en 2e generatie	Angola	20,8	0,9
1e generatie	Guyana	21,9	0,4
1e en 2e generatie	Myanmar	21,9	0,1
1e generatie	Congo (D.R.)	22,3	1,0
1e generatie	Sierra Leone	23,7	0,3
1e en 2e generatie	Dominicaanse republiek	24,0	0,5
1e generatie	Filippijnen	25,0	0,6
1e en 2e generatie	Sao Tomé en Principe	26,5	0,0
1e generatie	Singapore	27,0	0,5
1e generatie	Portugal	27,4	2,9
1e en 2e generatie	Jemen	27,7	0,0
1e en 2e generatie	Frans Guyana	28,8	0,1
1e en 2e generatie	Uganda	31,3	0,1
1e en 2e generatie	Kongo	31,7	0,2
1e generatie	Bulgarije	32,2	0,4
1e generatie	Finland	32,5	0,3
1e en 2e generatie	Libanon	32,5	0,8
1e en 2e generatie	Liberia	34,1	0,4
1e en 2e generatie	El Salvador	34,7	0,0
2e generatie	Marokko	34,7	1,6
2e generatie	Pakistan	34,9	0,1
1e generatie	Ned. Antillen en Aruba	35,0	12,5
2e generatie	Hongkong	35,9	0,3
1e generatie	Guinee Bissau	36,4	0,0
1e generatie	Jordanië	36,5	0,3
1e en 2e generatie	Haïti	36,7	0,0
1e generatie	Bangladesh	36,8	0,0
1e generatie	Roemenië	36,8	0,9
1e generatie	Algerije	37,7	1,4
1e en 2e generatie	Togo	37,9	0,2
1e generatie	Egypte	38,4	4,2
1e en 2e generatie	Guinee	38,5	0,2
1e en 2e generatie	overige landen Cent.-Oost Afrika	38,5	0,1
1e en 2e generatie	overige landen West-Afrika	39,4	0,1
1e generatie	Colombia	39,8	0,5
1e generatie	Nepal	40,0	0,0
1e generatie	Polen	40,7	2,2
1e en 2e generatie	overige landen Oceanie en Australië	40,8	0,0
1e generatie	Chili	41,0	0,6
1e generatie	voormalig Tsjechoslowakije	41,8	0,9
2e generatie	Kaapverdië	43,5	0,2
1e en 2e generatie	Mauritius	43,9	0,1
1e en 2e generatie	IJsland	44,2	0,1
1e generatie	Zuid-Afrika	44,2	1,5
1e en 2e generatie	Mozambique	44,3	0,1
1e generatie	Ivoorkust	45,0	0,1
1e en 2e generatie	Libië	45,0	0,1
1e generatie	Zweden	45,8	0,6
1e generatie	Tunesië	46,0	1,6
2e generatie	Kenia	46,7	0,0
1e en 2e generatie	Benin	47,4	0,0
1e en 2e generatie	overige Arabische Golfstaten	47,4	0,0
1e en 2e generatie	Namibië	47,6	0,0
1e generatie	Spanje	48,2	5,0
1e en 2e generatie	Uruguay	48,4	0,2

Bijlage (vervolg)
De mate van sociale integratie naar herkomstland en generatie

Generatie	Herkomstland	Gehuwd met autochtone partner	Aantal mannen in paren
		%	x 1 000
1e generatie	Jamaica	48,5	0,1
1e generatie	Verenigde Staten	48,7	4,0
1e en 2e generatie	overige landen Mid. Zuid Am.	48,9	0,1
1e en 2e generatie	Tanzania	49,2	0,1
1e en 2e generatie	Nigeria	49,3	1,2
1e generatie	Argentinië	49,6	0,4
1e generatie	Brazilië	49,7	0,7
2e generatie	Colombia	50,0	0,0
1e en 2e generatie	Guadeloupe	50,0	0,0
1e generatie	Hongarije	50,6	1,3
1e generatie	Griekenland	50,8	2,5
1e en 2e generatie	Saoedi-Arabië	51,1	0,0
1e en 2e generatie	Bolivia	51,4	0,1
1e en 2e generatie	Kameroen	52,0	0,2
1e generatie	Indonesië	53,2	43,1
1e en 2e generatie	Madagaskar	53,8	0,0
1e generatie	Albanië	54,5	0,1
1e en 2e generatie	Brunei	54,5	0,0
1e generatie	Venezuela	54,9	0,3
1e generatie	Kenia	55,0	0,2
1e en 2e generatie	Nicaragua	55,3	0,0
1e generatie	Thailand	55,3	0,3
1e generatie	Denemarken	55,4	0,5
1e en 2e generatie	Fiji	55,6	0,0
1e generatie	Ierland	55,9	0,9
1e generatie	Peru	56,2	0,2
1e generatie	Noorwegen	56,8	0,4
1e en 2e generatie	Panama	56,8	0,0
1e generatie	Groot-Brittannië	57,0	12,6
1e en 2e generatie	Costa Rica	57,1	0,0
2e generatie	Japan	57,1	0,1
1e generatie	Luxemburg	57,4	0,1
1e generatie	Trinidad en Tobago	58,0	0,1
2e generatie	Algerije	58,1	0,1
2e generatie	Suriname	58,6	0,1
1e generatie	Frankrijk	58,8	3,4
1e en 2e generatie	Paraguay	58,8	0,0
1e en 2e generatie	Zimbabwe	58,9	0,2
1e generatie	Israël	59,0	1,1
1e en 2e generatie	Cyprus	59,1	0,1
1e en 2e generatie	Guatemala	59,1	0,0
1e generatie	Canada	59,3	0,9
1e en 2e generatie	Cuba	59,5	0,2
1e en 2e generatie	Senegal	60,2	0,2
1e generatie	Nieuw-Zeeland	60,3	0,4
1e en 2e generatie	Zambia	60,8	0,1
2e generatie	Guyana	60,9	0,0
2e generatie	Vietnam	61,1	0,0
1e en 2e generatie	Seychellen	61,5	0,0
1e generatie	België	62,4	8,3
2e generatie	China	62,6	0,6
1e en 2e generatie	Burkina Faso	62,7	0,1
1e generatie	Duitsland	62,7	23,8
1e generatie	Australië	62,9	1,0
2e generatie	Tunesië	63,1	0,1
2e generatie	Filippijnen	63,6	0,1
2e generatie	Trinidad en Tobago	63,6	0,0
1e en 2e generatie	Ecuador	63,9	0,1
2e generatie	Voormalig Joegoslavië	64,2	1,1
2e generatie	Portugal	64,6	0,4
2e generatie	Peru	65,0	0,0
1e generatie	Italië	65,5	6,9
2e generatie	Jordanië	65,6	0,0
1e generatie	Zwitserland	66,5	0,8
2e generatie	Jamaica	66,7	0,0
1e en 2e generatie	Malawi	66,7	0,0
1e generatie	Mali	67,7	0,0
1e en 2e generatie	Gambia	68,5	0,1
1e en 2e generatie	Puerto Rico	69,2	0,0
1e generatie	Oostenrijk	69,4	1,3
1e en 2e generatie	Malta	71,2	0,1
2e generatie	Bulgarije	71,8	0,0
2e generatie	Finland	72,5	0,2
2e generatie	Egypte	73,1	0,1
2e generatie	Chili	73,9	0,1
2e generatie	Ned. Antillen en Aruba	74,0	2,5
2e generatie	Griekenland	74,1	0,5
2e generatie	Roemenië	74,1	0,4
2e generatie	Zweden	74,1	0,2
2e generatie	Israël	74,6	0,1
2e generatie	Spanje	74,6	1,3
1e en 2e generatie	Honduras	75,0	0,0
2e generatie	India	75,9	0,2
2e generatie	Maleisië	76,7	0,1
2e generatie	Thailand	77,4	0,1
2e generatie	Iran	78,0	0,1
2e generatie	Italië	78,9	3,3
2e generatie	Brazilië	79,3	0,2
2e generatie	Indonesië	79,4	66,8
2e generatie	Polen	79,4	2,7

Bijlage (slot)
De mate van sociale integratie naar herkomstland en generatie

Generatie	Herkomstland	Gehuwd met autochtone partner	Aantal mannen in paren
		%	x 1 000
2e generatie	voormalig Tsjechoslowakije	79,6	0,7
2e generatie	Noorwegen	80,5	0,3
2e generatie	Zwitserland	80,8	0,8
2e generatie	Irak	81,0	0,0
2e generatie	Luxemburg	81,0	0,1
2e generatie	Mexico	81,1	0,0
2e generatie	Singapore	81,7	0,2
2e generatie	Congo	81,8	0,0
2e generatie	Voormalig Sovjet-Unie	81,9	1,6
2e generatie	Ierland	82,0	0,2
2e generatie	Frankrijk	82,3	2,4
2e generatie	Groot-Brittannië	82,4	3,9
2e generatie	Denemarken	82,6	0,5
2e generatie	Zuid-Afrika	82,9	0,5
2e generatie	Hongarije	83,0	1,9
2e generatie	Argentinië	83,6	0,2
2e generatie	België	83,9	20,6
2e generatie	Verenigde Staten	84,1	1,2
2e generatie	Duitsland	84,6	94,4
2e generatie	Oostenrijk	84,6	2,6
2e generatie	Australië	85,3	0,3
2e generatie	Nieuw-Zeeland	86,8	0,0
2e generatie	Canada	87,6	0,4
n.v.t.	Nederland	90,8	3 509,4
2e generatie	Venezuela	95,2	0,1